

MARASMIUS CAPILLIPES, NIEUW VOOR NEDERLAND

MACHIEL E. NOORDELOOS, *Rijksherbarium, Leiden*

SUMMARY

Marasmius capillipes, a fungus recently discovered in the Netherlands is described, and a short discussion is given on its distribution, ecology and taxonomic position.

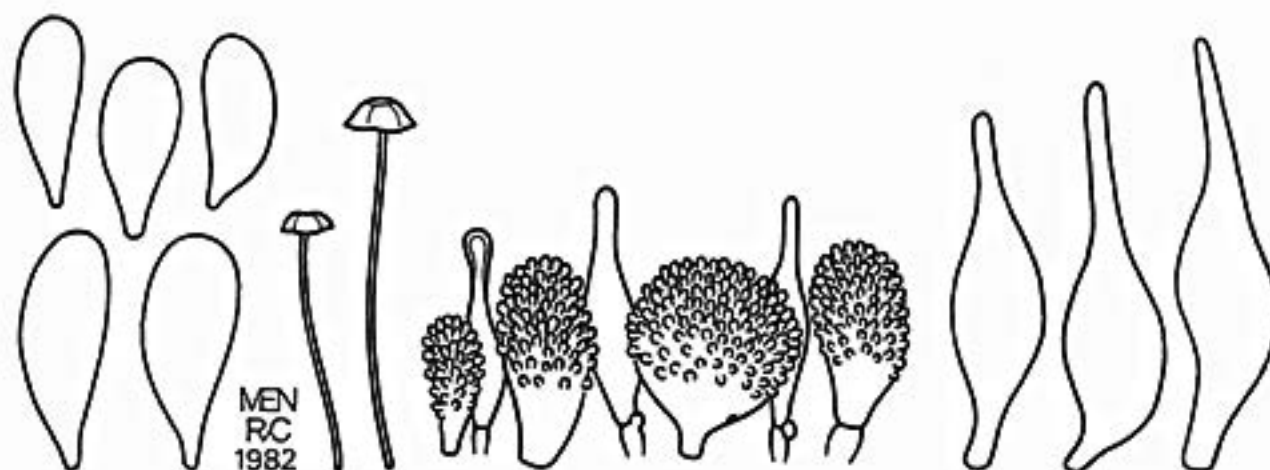
In september 1981 zond ons medelid André de Meyer ons een kleine *Marasmius* die hij had gevonden op dood populierenblad in een bosje van populier en eik op kalkrijke zandgrond nabij Hulst in Zeëuws-Vlaanderen. Hij had dit zwammetje zelf al gedetermineerd als *Marasmius capillipes* Sacc., maar aangezien deze soort niet voorkomt in de sleutel van Jansen & Noordeloos (1980) vond hij het raadzaam de vondst op te sturen naar het Rijksherbarium. Het kostte mij weinig moeite zijn determinatie te bevestigen. Zo werd de Nederlandse flora een *Marasmius*-soort rijker.

Tot mijn grote verrassing echter kreeg ik in september daaropvolgend een pakje van Gerrie en Henk Piepenbroek met daarin een mooie kollektie van dezelfde soort, dit keer verzameld op een heel andere plaats, nl. Windesheim langs de IJssel tussen Zwolle en Wijhe, eveneens op populierenblad uit een loofbos op rivierklei. Deze twee vondsten bleken voldoende om hier een uitvoerige beschrijving te geven van dit kleine, maar fraaie, en voor wie er oog voor heeft opvallende, paddestoeltje.

MARASMIUS CAPILLIPES SACC. in Nuovo Giorn. Bot. Ital. 8 : 162. 1876.

Hoed 0.5 - 3 mm breed, halfbolvormig, dan gewelfd, soms iets ingedeukt in het centrum, vooral bij oude exemplaren, meestal radiaal gegroefd, niet hygroom, niet doorschijnend gestreept, donker roodbruin (Muns. 5 YR 5/8; 7.5 YR 4/6, 5/6, 5/8), meestal duidelijk lichter aan de rand, dof, fijn pruineus onder loupe. Lamellen L = 0-5, 1 = 0-3, vrij of smal aangehecht, vaak gereduceerd tot onduidelijke lijsten, soms gevorkt of met neiging tot anastomosen, soms ontbrekend, wit met gelijkgekleurde, gave snede. Steel 3-20 x 0.05-0.2 mm, draadvormig, vaak gekronkeld en gedraaid, donker roodbruin tot zwartbruin, top veel bleker, iets pruineus onder de loupe. Geur niet opvallend.

Sporen 7-8 x 2.8-3.5 μ m, Q = 2-2.3-2.4, omgekeerd eivormig tot appelpitvormig met onduidelijk afgegrensde, vaak sterk uitgetrokken apikulus, dunwandig, kleurloos, niet amyloïd. Basidia 15-24 x 6-8 μ m, 4-sporig. Cheilocystidia 20-32 x



Marasmius capillipes Sacc. - Habitus (x3); sporen (x2000); hoedhuid (x1000) en cheilocystiden (x1350).

7-16 x 1-3 μm , lageniform, dunwandig, kleurloos, verspreid tussen de basidia. Hoedhuid hymeniform, opgebouwd uit bolvormige bezemcellen die dicht bezet zijn met donkerroodbruine stomp kegelvormige of afgeronde uitsteeksels, 8-30 μm doorsnee, met heel verspreid daartussen dunwandige, kleurloze pileocystidia, 18-40 x 6-12 x 1-2,5 μm met ongeveer dezelfde vorm als de cheilocystidia. Steelhuid een droge cutis van dicht opeengepakte dikwandige hyfen met talrijke wrattige en vingervormige uitsteeksels. Gespen aanwezig.

Habitat: Op dood blad van *Populus canadensis* in gemengd loofbos.

Bestudeerde kollekties: Prov. Zeeland, Zeeuws Vlaanderen, Hulst, 20 sept. 1981, A. de Meyer 395; Prov. Overijssel, Windesheim tussen Zwolle en Wijhe, 25 sept. 1982, G. & H. Piepenbroek 1982.

Marasmius capillipes is een bladbewonende soort, en derhalve als saprofiet betrokken bij de afbraak van het blad tot humus. Het is blijkbaar een zeldzame soort, die echter een grote verspreiding heeft, gezien de vermeldingen in de literatuur. Kühner (1933) en Svrček (1972) vermelden in overeenstemming met Saccardo en het nederlandse materiaal dat *M. capillipes* is gebonden aan Populier (Svrček : *Populus alba*), echter Benkert (1978) vermeldt een vondst op blad van *Salix repens*. Dat is een interessant gegeven, aangezien zowel *Populus canadensis* als *Salix repens* veel voorkomen in Nederland, en het goed denkbaar is dat dit kleine paddestoeltje in het verleden over het hoofd is gezien.

Marasmius capillipes behoort tot de sectie Hygrometrici, een groep die in Nederland slechts spaarzaam vertegenwoordigd is. Alleen *M. hudsonii* is éénmaal in Nederland gevonden, nl. in Warmond in 1930 door Lütjeharms (zie Fungus 2: 66. 1931). Deze eveneens zeer interessante soort, vastgelegd door een akwarel, is helaas nooit meer in Nederland teruggevonden. De andere soorten van sectie Hygrometrici, nl. *M. buxi*, op *Buxus sempervirens*, en *M. hygrometricus* op olijfbld, hebben een zuidelijke verspreiding in Europa, en zijn met grote waarschijnlijkheid niet in ons land te verwachten.

LITERATUUR

- Benkert, D. (1978). Bemerkenswerte Pilzfunde aus Brandenburg III. Mykol. Mittbl. 22 (2/3): 41-64.
Jansen, A. E. & Noordeloos, M. E. (1980). Sleutel tot de soorten van de genera *Marasmius*, *Collybia*, *Marasmiellus*, *Micromphale* en *Crinipellis* in Nederland, aangrenzend België en West Duitsland. *Coolia* 23: 2-9.
Kühner, R. (1933). Etudes sur le genre *Marasmius*. *Le Botaniste* 25: 57-114.
Svrcek, M. (1972). Nové nákyz hub v Československo. *Česká Mykologie* 26: 116-118.